

IFMETALL

Lokala **politiska** krav

i kommun och region

Tillsammans får vi Sverige att funka!

Innehållsförteckning

Inledning: Facklig-politisk samverkan.....	2
Hur kan ett lokalt politiskt krav se ut?	3
Nationella mål – lokala lösningar	3
Varför lokal politisk påverkan är avgörande.....	4
KOMMUN.....	4
Förskola, skola, gymnasieskola och Komvux (kommunalt ansvar).....	4
Social omsorg (kommunalt ansvar)	5
Plan- och byggfrågor samt bostäder (kommunalt ansvar)	5
Kultur och fritid (frivilligt kommunalt ansvar).....	6
Energifrågor (frivilligt kommunalt ansvar).....	6
Sysselsättningsfrågor och näringslivsutveckling (frivilligt kommunalt ansvar)	6
Kollektivtrafik (både regionalt och kommunalt ansvar)	7
REGION	8
Kollektivtrafik (både regionalt och kommunalt ansvar)	8
Regional utveckling (regionalt ansvar)	8
Hälso- och sjukvård (regionalt ansvar)	9
Sammanställning över kommunala och regionala åtaganden.	10
Kommunernas åtaganden.....	10
Regionala åtaganden	10

Inledning: Facklig-politisk samverkan

Facklig-politisk samverkan är en av grundpelarna som gör vår fackliga verksamhet möjlig. Genom att vi som fackförening tar en aktiv roll i politiken kan vi vara med och skapa de samhällsförutsättningar som behövs för att vår fackliga verksamhet ska fungera. Påverkan är dock en ständig process som måste upprätthållas och aldrig betraktas som avslutad. Politiska beslut fattas på många olika nivåer i samhället – på EU-nivå, nationell, regional och kommunal nivå. Det är på regional och kommunal nivå som politiken kommer närmast våra medlemmars liv och vardag. Därför har IF Metalls kongress beslutat om det vi kallar för "1-procentsmålet", det vill säga att 1 procent av våra aktiva medlemmar ska ha kommunala eller regionala förtroendeuppdrag för Socialdemokraterna.

Men det stannar inte där. Vi måste fylla politiken med innehåll också och det är allas ansvar. Därför har vi tagit fram den här skriften för att göra det lättare för våra avdelningar att genom samarbete med våra medlemmar som har lokala förtroendeuppdrag för Socialdemokraterna och/eller den lokala socialdemokratiska gruppen i kommun- eller regionfullmäktige driva lokala politiska krav som är viktiga för våra medlemmar och er lokala industri.

Hur kan ett lokalt politiskt krav se ut?

Kommunala och regionala krav kan se ut på många sätt. Det är era lokala förutsättningar och behov som sätter ramarna. Det som är högaktuellt i en kommun kan vara helt främmande och oviktigt i en annan. Det stora målet med lokal politikutveckling är att hitta och lösa de problem som finns i våra medlemmars närhet och vardag. Vilka frågor pratas det om i lunchrummet på era lokala industriarbetsplatser? Låt de frågorna vara vägledande. Så länge de frågor ni vill driva är förenliga med IF Metalls grundläggande värderingar så har ni fria händer att ta er an de politiska frågor som passar er i era kommuner och regioner. I det här dokumentet kommer vi att ge förslag på politiska frågor som skulle kunna vara aktuella för er att ta er an. Det är inte en heltäckande lista. Se det mer som förslag och inspiration ifall det är svårt att veta i vilken ände ni ska börja ta er an frågan om lokal politikutveckling. På sista sidan i dokumentet finns en lista över vilka politikområden som tillhör kommunerna, vilka som tillhör regionerna och vilka som är gemensamma åtaganden.

Nationella mål – lokala lösningar

Varje region har sina utmaningar och det kan vara svårt för dig som förtroendevald fritidspolitiker att omsätta IF Metalls nationella näringspolitiska mål och andra politiska visioner i praktiken. För att göra dem mer lätthanterliga för dig som ska förvandla vision till politik behöver de brytas ner och översättas till lokala förutsättningar. Många politiska frågor, stora och små, är viktiga för IF Metall eftersom de påverkar våra medlemmars liv och vardag. Energifrågor, frågor som rör industrins klimatomställning och digitala omställning är viktiga för IF Metall som förbund och för våra medlemmars jobb och vardag. Frågor som rör kompetensutveckling, fortbildning och ungas möjligheter till utbildning och praktik som leder till jobb inom industrin är också stora och viktiga frågor för IF Metall. Våra medlemmars hälsa, rehabiliteringsmöjligheter och möjligheter att leva friska och goda liv är en stor fråga för oss som förbund. Familjepolitik är även det viktigt för IF Metall. Vi vill att våra medlemmar ska ha möjlighet att kunna kombinera ett yrkesliv inom industrin med ett fungerande familjeliv och för att detta ska vara möjligt behöver vi en samhällsservice som fungerar på alla orter i landet. IF Metall är också ett feministiskt förbund, jämställdhetsfrågor och frågor som rör allas lika rätt och lika värde är även de viktiga för vårt förbund.

Ett exempel på en stor och viktig fråga som berör oss alla som arbetar inom industrin på ett eller annat vis är klimatomställningen. IF Metall vill se en nationell politik som säkerställer att arbetare, arbetsplatser och samhället i stort ges förutsättningarna för att klara av en rättvis klimatomställning. Därför behövs det en politik som ser och förstår behovet av att satsa på kompetensförsörjning och omställning av yrkesverksamma. IF Metall vill se riktade statliga resurser till arbetsplatsernas lärande i arbete och utbildningar som är skapad utifrån yrkesverksammas behov. På det lokala planet innebär detta bland annat att det i våra svenska kommuner finns många industriföretag som är i stort behov av stöd och vägledning för att kunna möta kravet på att minska koldioxidutsläppen och förändra sitt energianvändande. Region och kommun behöver se till att det tillförs resurser som i kombination med näringslivets egna initiativ leder till en hållbar utveckling för både kommunen och industriarbetsplatserna. Det handlar exempelvis om stöd för teknisk utveckling men också att skapa utbildningar för anställda både i kommunen och inom industrin för att möta framtidens krav på hållbarhet.

Varför lokal politisk påverkan är avgörande

Om lokala behov inte möts kan det leda till att företag väljer att dra ner sin verksamhet eller helt lämna kommunen. Det innebär att arbetstillfällen försvinner och att yrkeskompetens tvingas lämna kommunen. Detta minskar på sikt skatteunderlaget i kommunen och leder till neddragningar i den kommunala servicen och välfärden. I förlängningen kan detta alltså bidra till att skolor tvingas att stänga, hus och fastigheter faller i värde, buss- och tågförbindelser blir färre och barn- samt äldreomsorgen centraliseras till tätorterna. Genom att vi som IF Metallare tar ansvar för våra industrifrågor tar vi i förlängningen också ansvar för helheten. Industri och välfärd behöver varandra och den lokala politiken behöver IF Metallare som har är beredda att använda den insikten för att bidra till den lokala utvecklingen.

Här följer några exempel på krav som skulle kunna vara passande att driva i er kommun eller region:

Kommun

Förskola, skola, gymnasieskola och Komvux (kommunalt ansvar)

- **Barnomsorg i växande bostadsområden:** Verka för att barnomsorg etableras i nybyggda bostadsområden, särskilt i områden som expanderar på grund av nya industrietableringar.
- **Barnomsorg på obekväma arbetstider:** Driv frågan om tillgång till förskola och barnomsorg under obekväma arbetstider för familjer med behov av detta.
- **Prao i grundskolan:** Kräv att prao genomförs som en obligatorisk del av grundskoleutbildningen.
- **Tillgång till mensskydd:** Säkerställ att mensskydd finns tillgängliga kostnadsfritt på grundskolor och gymnasier.
- **Utveckling av industritekniska program:** Om det finns en lokal gymnasieskola med ett industritekniskt program, verka för att kommunen ser över hur denna kan utvecklas. Exempelvis genom att stärka samarbetet med lokala industriföretag för att skapa fler och bättre praktikmöjligheter.
- **Skräddarsydda komvuxutbildningar:** Driv på för att kommunen ska samarbeta med lokala industriföretag för att utveckla skräddarsydda komvuxutbildningar som möter industrins kompetensbehov.
- **Upphandling av vuxenutbildning:** Säkerställ att upphandling av vuxenutbildning görs samt att de främjar hög kvalitet och anpassning till lokala arbetsmarknadsbehov.
- **SFI och industrisamarbete:** Driv på att SFI (svenska för invandrare) genomför löpande samarbeten med lokala industriföretag. Genom att kombinera språkutbildning med praktik kan inträde på arbetsmarknaden underlättas.

Social omsorg (kommunalt ansvar)

- **Håll koll på villkoren vid kommunal upphandling:** Verka för att upphandlingar inom omsorgen ska säkerställa schysta villkor som motsvarar kollektivavtal, för att garantera rättvisa arbetsvillkor för de anställda.
- **Följ upp arbetsrättsliga villkor och krav:** Verka för att kommunen genomför regelbundna granskningar av omsorgsföretag för att säkerställa att arbetsrättsliga villkor efterlevs och för att motverka missbruk av skattemedel samt arbetslivskriminalitet. Lyft frågan i relevanta nämnder och håll förvaltningen ansvarig för att göra nödvändiga kontroller.
- **Stöd vid våld i nära relationer:** Arbeta för att stödet till personer utsatta för våld i nära relationer stärks och säkra resurser till kvinnojourer för att de ska kunna erbjuda adekvat hjälp och skydd.

Plan- och byggfrågor samt bostäder (kommunalt ansvar)

- **Tillgängliggörande av industritomter:** Verka för att industritomter inkluderas och prioriteras i kommunens översiktsplaner för att främja lokal industriutveckling.
- **Tillstånd för grön elproduktion:** Driv frågan om att kommunen ska underlätta tillståndprocesser för att bygga och utveckla grön elproduktion, såsom sol-, vind- och biokraft.
- **Upprustning av vägar till industriarbetsplatser:** Arbeta för att vägar som leder till viktiga industriarbetsplatser rustas upp för att förbättra framkomlighet och säkerhet.
- **Säkrare cykelvägar till industriarbetsplatser:** Verka för bättre belysning, ökad säkerhet (exempelvis hörnspeglar) och god framkomlighet på cykelvägar som leder till centrala industriarbetsplatser.
- **Ökat bostadsbyggande:** Driv på för ökat bostadsbyggande i områden där befolkningen växer, särskilt i samband med nya industrietableringar.
- **Uppföljning av kommunala bostadsbolag:** Om ett kommunalt bostadsbolag finns där många medlemmar bor, arbeta för att kommunen regelbundet granskar bostadsbolagets verksamhet och att eventuella problem, som underhåll eller boendemiljö, hanteras skyndsamt.
- **Fler överkomliga hyresrätter:** Verka för att kommunala bostadsbolag bygger fler hyresrätter som är ekonomiskt överkomliga för invånarna.
- **Socialt ansvar vid kommunal byggnation:** Arbeta för att kommunen tar socialt ansvar vid kommunledda byggprojekt. Lyft frågor om arbetsmiljö, anställningstrygghet och rättvisa löner för de anställda.

Kultur och fritid (frivilligt kommunalt ansvar)

- **Synliggör industriarbetare i kulturlivet:** Verka för att industriarbetares historia och nutid lyfts fram i det lokala kulturlivet, exempelvis genom samarbeten med lokala museer, utställningar eller kulturprojekt.
- **Tillgänglig kultur för alla:** Driv på för att kultur ska vara tillgänglig för barn och vuxna från alla samhällsklasser. Arbeta för att stärka och utveckla befintliga kulturverksamheter, exempelvis eventuell kulturskola, så att fler kan delta.
- **Kvalitativa och tillgängliga fritidsaktiviteter:** Verka för att kommunens fritids- och barnaktiviteter håller hög kvalitet och är tillgängliga i hela kommunen, med särskilt fokus på områden där många av medlemmarna bor.

Energifrågor (frivilligt kommunalt ansvar)

- **Fossilfri energi från kommunala energibolag:** Driv krav på att kommunala energibolag ska producera och leverera fossilfri energi för att bidra till en hållbar omställning och minska klimatpåverkan.
- **Regionala energiråd för samordning:** Verka för att skapa regionala råd som samordnar energibehoven mellan kommuner i regionen. Arbeta för att råden inkluderar representanter från arbetsmarknadens parter, näringslivet och politiken för att säkerställa bred samsyn och effektiv energiplanering.

Sysselsättningsfrågor och näringslivsutveckling (frivilligt kommunalt ansvar)

- **Samarbete mellan SFI och industriföretag:** Verka för att SFI integreras med lokala industriföretag för att matcha kompetenser. Kombinera språkutbildning med praktik för att underlätta vägen till arbetsmarknaden.
- **Kurser i yrkessvenska vid praktik:** Arbeta för att yrkessvenska erbjuds i samband med praktik och etableringsjobb. Detta för att underlätta vägen till arbetsmarknaden samtidigt som den språkliga och yrkesmässiga kompetensen stärks.
- **Lokala jobbspår via samverkan:** Verka för att kommunen, i samverkan med Arbetsförmedlingen samarbetar med lokala arbetsgivare för att utveckla lokala jobbspår som leder till arbete genom praktik och utbildning.
- **Aktiverande insatser för unga arbetslösa:** Verka för att unga arbetslösa får tillgång till praktikplatser och riktat stöd för att komma in på arbetsmarknaden.

- **Kollektivavtal för praktikplatser:** Driv på för att kommunen enbart ska ha samarbeten med företag som har kollektivavtal när det gäller kommunalt anordnade praktikplatser eller andra arbetsmarknadsåtgärder.
- **Näringslivskontor för företagsutveckling:** Arbeta för att kommunen har ett näringslivskontor eller motsvarande som underlättar företagsutveckling och samarbeten mellan skola, näringsliv och fackliga organisationer.
- **Beredskap för nya etableringar:** Verka för att kommunen har en tydlig och samordnad beredskap för att hantera nya industrietableringar och expansionsprojekt, exempelvis genom näringslivskontoret.
- **Regionala krisgrupper för samordning:** Driv på för att skapa regionala krisgrupper där arbetsmarknadens parter (läs industrins parter), näringslivet, kommuner och myndigheter samverkar. Dessa grupper ska kunna aktiveras vid större samhällsförändringar, såsom varsel eller etableringar, och sedan fokusera på regional utveckling och sysselsättningsfrågor under normala perioder.

Kollektivtrafik (både regionalt och kommunalt ansvar)

Se Rubriken Kollektivtrafik under Region.

Region

Kollektivtrafik (både regionalt och kommunalt ansvar)

- **Tillgång till kollektivtrafik för arbetspendling:** Verka för att kollektivtrafiken görs tillgänglig för alla invånare genom att säkerställa att turerna är anpassade för exempelvis skiftarbetare. Driv på för att kollektivtrafiken ska vara ett attraktivt alternativ till egen bil, genom förbättrade tidtabeller och ökad frekvens under kvällar och nätter.

Regional utveckling (regionalt ansvar)

- **Industriutbildningar i regionala utvecklingsplaner:** Arbeta för att relevant industriutbildning inkluderas i regionens strategiska utvecklingsplaner, för att säkerställa att utbildningarna möter behovet inom den lokala industrin.
- **Analys och planering av yrkesutbildningar:** Verka för att yrkesutbildningar planeras och anpassas för att matcha både medborgarnas och näringslivets behov, detta genom noggranna analyser och långsiktig planering.
- **Regional samverkan för yrkesutbildningar:** Driv på för att kommuner samverkar över gränserna för att etablera yrkesutbildningar på alla nivåer, där huvudmännen gemensamt ansvarar för att skapa utbildningar som möter regionens behov.
- **Gratis transporter till utbildningssamarbeten:** Verka för att kostandsfri kollektivtrafik erbjuds för elever som behöver ta sig till olika skolor eller utbildningsanläggningar. Anpassa turerna efter elevernas och verksamheternas behov.
- **Skapa innovationscenter för industrin:** Arbeta för att varje kommun etablerar ett innovationscenter som främjar forskning och utveckling inom industrin. Säkerställ att universitet, högskolor samt nationella institutioner som RISE eller Chalmers är aktiva samverkanspartners. Inkludera även näringslivet och arbetsmarknadens parter i verksamheten.
- **Partssammansatta industriråd:** Driv på för att regionen etablerar partssammansatta industriråd som arbetar för att stärka samarbetet mellan arbetsmarknadens parter, industrin och politiken.
- **Regionala kompetensråd för utbildningar:** Arbeta för att regionala kompetensråd inrättas för att främja samverkan kring utbildningars innehåll och inriktning, för att bättre matcha arbetsmarknadens behov.
- **Utvecklingsmedel för industrin:** Bevaka att utvecklingsmedel som regionen fördelar går till att utveckla industriarbetare och deras arbetsplatser.

- **Industrins roll i regional utvecklingsstrategi:** Verka för att industrins utveckling får en central plats i den regionala utvecklingsstrategin, för att skapa långsiktig tillväxt och sysselsättning.

Hälso- och sjukvård (regionalt ansvar)

- **Tillgång till akutkirurgi i kommuner:** Verka för att det finns tillgång till akutkirurgi inom ett rimligt avstånd (max 30 minuter) i kommunen. Detta underlättar både för företag att etablera sig och för anställda att bosätta sig med sina familjer i kommunen.
- **Ambulanstransporter för att möta avstånd:** Driv på för att etablera och förbättra ambulanstransporter i olika former för att säkerställa snabb och effektiv vård i hela regionen.
- **Förebyggande insatser för förlossningsskador:** Arbeta för att vården satsar mer på att förebygga förlossningsrelaterade skador, genom ökad forskning, utbildning och resurser till vårdpersonal.
- **Ökad tillgänglighet i vården för att minska sjukfrånvaro:** Verka för att vården effektiviseras för att öka tillgängligheten och därigenom bidra till att korta sjukfrånvaron, vilket gynnar både individer och arbetsgivare.

Sammanställning över kommunala och regionala åtaganden.

Kommunernas åtaganden

Kommunerna är skyldiga att ha vissa verksamheter enligt lag. Andra verksamheter är frivilliga och beslutas av lokalpolitikerna.

Obligatoriska uppgifter

- Social omsorg (äldre- och handikappsomsorg samt individ- och familjeomsorg)
- För-, grund- och gymnasieskola samt kommunal vuxenutbildning (komvux)
- Plan och byggfrågor
- Miljö- och hälsoskydd
- Renhållning och avfallshantering
- Vatten och avlopp
- Räddningstjänst
- Krisberedskap och civilt försvar
- Biblioteksverksamhet
- Bostäder

Frivilliga uppgifter

- Fritid och kultur
- Energi
- Sysselsättning
- Näringslivsutveckling

Regionala åtaganden

Regionerna ansvarar för uppgifter som är gemensamma för stora geografiska områden och som ofta kräver stora ekonomiska resurser. Till exempel hälso- och sjukvården, kultur, kollektivtrafik och att stärka regionernas tillväxt och utveckling.

Obligatoriska uppgifter

- Hälso- och sjukvård
- Tandvård för barn och unga upp till 23 års ålder
- Regionalt utvecklingsansvar
 - Utveckla tillgången på el, transport- och logistikinfrastruktur så att det uppfyller näringslivets behov men också att det attraherar nya företag att etablera sig i kommunen / kommunerna (typ djuphamnar mm.)
- Regional biblioteksverksamhet

Frivilliga uppgifter

- Kultur
- Utbildning
- Turism

Gemensam, obligatorisk uppgift för kommuner och regioner

- Regional och lokal kollektivtrafik